

— ❧ —

Грайливий сонячний промінець легенько торкнувся обличчя дівчини, що спить. Вона невдоволено поморщила носа, повернулася на бік, і маленький посланець сонця позолотив її блискуче волосся. У напівсні Мілана відчувала його ніжність і тепло, але прокидатися не поспішала. Вчора вона допізна читала черговий роман про кохання, що передбачувано закінчувався хепі-ендом, але все одно хотілося пройти з героїнею через усі життєві випробування, щоб возз'єднатися з коханим. Книжку дівчині дала подруга Оленька, добрячка і веселунка, яку придбавши, сама так і не знайшла часу її прочитати.

— У мене роман життєвий, а в тебе книжковий, — сказала Оля, загадково усміхнувшись.

— Тоді навіщо купувала? — запитала Мілана подругу, ховаючи книгу в сумочку.

— Щоб було що читати на пенсії, — засміялася Оленька, оголивши низку рівних і гарних зубів.

— Я ще ніби теж не пенсіонерка, але прочитаю із задоволенням.

— Тоді розкажеш: були там еротичні сцени чи одні дитячі поцілунки у щічку.

— Тобі в житті еротики недостатньо? — усміхнулася Мілана.

— Коханья та сексу багато не буває! — у відповідь усміхнулася Оля. — Це в тебе в голові та в серці один Русланчик і нікого більше. От скажи мені чесно, Мілко: невже не було грішної думки зустрітися з іншим хлопцем, дізнатися, як він цілується, які у нього руки чи щось інше? — Оленька хитро примружила очі.

— Навіщо? — Мілана знизала плечима. — Руся... Він — єдиний і на все життя, — задумливо промовила дівчина. — Він — найкращий!

— Звідки ти знаєш, якщо, крім свого Русі нікого не бачила? — хихикнула Оля.

Мілана остаточно прокинулася. Вона розплющила очі й кинула погляд на будильник — було за п'ять хвилин до шостої ранку. Ох, як вона ненавиділа це чудовисько! Мілана із задоволенням прокидалася би під лагідну мелодію мобільника, але батько, консерватор, наполягав на тому, щоб донька підстрибувала на ліжку від голосного та неприємного дзвінка старого будильника. Як часто дівчина прокидалася під дзвін цього монстра, воліючи схопити його і викинути у відчинене вікно, аби той затих раз і назавжди, але знала, що такий вчинок їй не під силу: це викличе гнів батька, і, врешті-решт, для Мілани буде зіпсований день, а для мами — іще гірше.

Дівчина заплющила очі і вирішила трохи поніжитися в ліжку, бодай кілька хвилин. Здавалося, минуло лише кілька секунд, але ненависний будильник раптом задеренчав своїм неприємним брязкітливим голосом і від радості дзеленькав, ще й підстрибував на приліжковій тумбочці.

— Я тебе все одно колись приб'ю, — пробурмотіла Мілана.

Майже відразу ж пролунав знайомий стукіт у двері. — Рота, підйом! — почула вона за дверима батьків голос і крикнула, що вже встає.

Батько Мілани — колишній військовий. Його, після травми ноги, відправили в запас, але командний тон і бажання підкоряти собі інших засіли в ньому назавжди, пустили коріння так глибоко, що не вирвеш. Це він установив правило для доньки бігати вранці і перевіряти вагу, вирішивши, що Мілана сутулиться і має схильність до повноти.

— Ти повинна навчитися стежити за собою. Завжди! — промовляв він голосом, що не терпить заперечень.

І ось уже кілька років щоранку Мілана виходила на бігове тренування. Спочатку було дуже важко. Дівчина навчалася у медучилищі в місті, до якого ще потрібно добиратися хвилин сорок, тож раненько вона мала здійснити пробіжку, прийняти душ, поснідати і стрімголов мчати на автобусну зупинку. Нині вже полегшало: навчання закінчено, Мілана поки що не працювала, але найголовніше — три рази на тиждень зустрічалася у парку зі своїм хлопцем, Русланом. Замість занять спортом вони усамітнювалися, йшли до річки, і там у їхньому розпорядженні було аж цілих сорок хвилин!

— Мілано, поспішай! — крикнув батько, коли вона забарилася у ванній кімнаті.

— Іду! — озвалась дівчина і поспішила вдягнути кросівки.

Батько назвав її Міланою, а це означало одне з двох: або він у поганому настрої, або знову щось для неї вигадав. Зазвичай він називав її Ланою, а мама — Мілою. Після народження доньки мати хотіла назвати її Людмилою, а батько — Світланою. Батьки довго

не поступалися один одному. Мама доводила, що дівчинку можна буде звати по-різному — Люда, Людмила, Міла; батько пропонував — Света, Світлана, Лана. Врешті-решт вона знайшла компроміс, назвавши дочку Міланою, щоб мати могла називати її Мілою, а батько — Ланою. Напевно, це був єдиний випадок, коли батько поступився матері, зовсім небагато: в подальшому їхньому спільному житті всі рішення залишалися за ним. Міланою батьки називали доньку рідко, переважно при важливій розмові.

«Невже батьки довідалися, що я продовжую таємно, всупереч їхній волі зустрічатися з Русланом? — розмірковувала Мілана, пробігаючи знайомими стежками парку. — Звідки? Ольга про наші побачення знає, але вона мене не видасть».

Батько заборонив їй зустрічатися з Русланом ще на початку їхніх стосунків.

— Нам не потрібен цей жебрак та безперспективний хлопець! — заявив він, грюкнувши кулаком по столу.

Мілана спробувала заперечити, почала бурмотіти щось безладне про почуття, але доньчина думка батька не цікавила. У будинку всі звикли жити за його правилами, які ніхто не наважувався порушувати. Мати вже давно підтримувала батька, і зараз важко було зрозуміти, чи завжди вона була стриманою і покірною, чи стала такою, вийшовши за нього заміж. Брат Мілани Ігор чхати хотів на всі табу предка, але робив це не відкрито, а тишком-нишком, що дратувало сестру. А ось Мілана боялася батька по-справжньому. Так було завжди, з раннього дитинства, так лишалося й зараз — а їй уже більше, ніж двадцять років. Коли бать-

ко заборонив Мілані зустрічатися із Русланом, вона проплакала цілу ніч. Руся був її першим коханням — і справжнім. Ще у школі дітьми почали поглядати один на одного. У Мілани завжди при зустрічі з ним шалено калатало серце, ноги підкошувалися, і з голови до п'ят її охоплювала тепла хвиля чогось незрозумілого, шемливо-приємного... Руслан був на рік старший за Мілану, але для обміну теплими поглядами існували перерви та шкільні заходи. Потім вони почали розмовляти під час перерв і одного разу вийшло так, що разом пішли зі школи додому. Зазвичай Руслан доводив дівчину до повороту в провулок до її будинку, вони розмовляли кілька хвилин, потім він цілував її в щоку, і далі Мілана йшла сама. Але якось батько, проїжджаючи машиною, побачив свою дочку поруч із хлопцем. Йому знадобилося лише кілька днів, щоби все дізнатися про Руслана. Схоже, йому не сподобалося те, що мати виховувала хлопця сама і жили вони скромно, в однокімнатній квартирі. Решта батька не цікавило.

— Невже хочу поганого для власної доньки?! — кричав він, наводячи свій залізний аргумент. — Я для кого все життя гарую?! А мати? Подивися на неї! На кого перетворило її життя!

Звісно — на худюшу, безбарвну, покірну, без зайвих емоцій, мовчазну — матір перетворило не саме життя, а проживання з таким чоловіком під одним дахом багато років. Іноді Мілана згадувала раннє дитинство, намагаючись уявити усмішку молодій мамі або хоча б її лагідний погляд, теплі руки, але не могла. Схоже, залізний прес батька розчавив її ще замолоду, до появи дітей на світ. Мілана панічно боялася повторення долі матері, тому не стала суперечити батькові, коли

той заборонив їй зустрічатися з Русланом, вона продовжувала з ним спілкуватися, але стала більш обережною. Дівчина знала, що треба потерпіти до того моменту, поки вони з Русланом одружаться, тоді вже матиме можливість розпоряджатися своїм життям самостійно. Руслан закінчив педучилище, пішов працювати до школи та вступив на заочне відділення до педінституту. Мілана закінчила медучилище, але Руслан досі не запропонував вийти за нього заміж. Якось він побіжно зазначив, що ось закінчить навчання, стане більше заробляти і тоді можна буде подумати про спільне життя. Мілана була згодна чекати, але їй не залишала думка, що якби Руслан знав більше про її життя вдома, то запропонував би заміжжя набагато швидше. Дівчині соромно було зізнатися у приниженнях, які вона зазнавала в сім'ї. Ба більше, вона намагалася, щоби Руслан не здогадався про це. Відвертою Мілана була тільки з Оленькою, а ще в чомусь могла відкритися Євгену, своєму другові. Він був старшим на п'ять років, але, здавалося, прожив ціле життя і готовий був поділитися своїм досвідом з дівчиною, дати їй тямущу пораду і просто заспокоїти. Поруч із ним Мілана почувалася захищеною, тому у вільну хвилину забігала до Жеки — просто так: посидіти на кухні, попити чаю, побалакати про щось неважливе і привести свої почуття до ладу.

Замислившись, Мілана не помітила, як оббігла навколо парку, і повернула до рідного провулка з тривожними думками та здогадами. Тільки-но вона переступила поріг будинку, як батько кинув на неї уважний погляд. Мілана знала, що той перевіряє, чи донька виконала пробіжку, чи просто гуляла в парку. Спітніле тіло, пля-

ма поту на майці, що облягає спину, свідчили про те, що Мілана сумлінно впоралася із завданням. На обличчі батька промайнув задоволений вираз, і він не поспішаючи, ніби сходячи на трон, сів за обідній стіл. Його тендітна мовчазна дружина відразу заметушилася, поспішно накриваючи на стіл. Мілана переодяглася, швидко прийняла душ і приєдналася до сніданку.

— Приємного апетиту! — кинула вона за звичкою і сіла за стіл поряд із братом.

Мілана випростала спину, взяла в руки ніж та виделку. Підсмажену яечню з ковбасою цілком можна було з'їсти і без допомоги ножа, але дівчина знала, що бічним зором батько уважно стежить за кожним її рухом: як і яку саме скибочку відрізає, як бере хліб, куди кладе надкушений шматок. Батько вважав, що правил етикету за столом повинні дотримуватися завжди, це має увійти до повсякденної норми, і всі дотримувалися встановленого правила. Як часто у Мілани виникало бажання просто відкрити холодильник, коли хотілося перекусити, схопити шматок ковбаси і з'їсти його просто так, на ходу, без жодного етикету, але вона не дозволяла собі цього навіть тоді, коли батька не було вдома.

Тихо брязкали столові прилади, і ці звуки ще більше дратували Мілану. Вона нервувала перед майбутньою розмовою, і до кінця сніданку нерви вже були як натягнута струна. Її уява бурхливо розігралася, і дівчина не знала — чого чекати від батька цього разу. Нарешті він допив каву з молоком, поставив чашку на стіл, неспішно обтерся серветкою і подивився на дочку.

— Мілано, — сказав він, і в дівчини запаморочилося в голові. — Не буду вкотре повторювати, як я засмучений тим, що ти не змогла вступити до медінституту.